

ДЕКЛАСИФИЦИРАН
071032006 г.
21. 50/21 г. 105773344
21. ИДСМ. М. Саволев
(ДПЪМЖНОСТ НА РИДЕТО) (ИМРЕ САМОЛЪНА)
(ПОДПИС)

Строго секретно!

Екз. № 1

ИДС - ОТДЕЛ ТРЕТИ
В. № 746 ст. 21. III 1969 г.

ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА

На Отдел II-ДС - външно наблюдение
и проучване /9.IX.1944-1966 г./-

Фонд № 7

МВР - отдел ДС - отделение "Г" /1945-1946 г./
МВР - отдел ДС - отделение "Д" /1946-1947 г./
МВР - отдел IV-ДС - отделение "Е" /1947-1949 г./
МВР - ДДС - отделение "Е" /1949-1950 г./
МВР - отдел XI-ДС /1950-1952 г./
МВР - отдел VII-ДС /1952-1961 г./
МВР - Управление II-ДС - отдел VII /1961-1963 г./
МВР - Управление III-ДС - отдел VII /1961-1962 г./
МВР - отдел II-ДС /1963-1965 г./
КДС - отдел II-ДС /1965-.../

След установяването на Народната власт на 9.IX.1944 г. една от непосредствените задачи на новосъздадените органи на ДС е била да се издирят, заловят и предадат на народното правосъдие за наказване на народните врагове, взели активно участие в провеждане политиката на фашисткото правителство.

Изпълнението на тази задача е било възложено на всички служители от ДС - не е имало специално обособена служба, която да се занимава изключително с тази дейност.

Опита показвал, че е необходимо да се определят служители, които да се занимават изключително с проучването или наблюдението на лица, които представляват интерес за органите на ДС През 1945 г. се създава отделение "Г" - за информация, статистика, проучване и наблюдение на лица. През 1946 г. се обособява са-

мостоятелно отделение "Д" за проучване и проследяване на лица, представляващи интерес за ДС. През 1947 г. това отделение влиза в състава на Отдел IV-ДС – под наименованието на отделение "Е", което се е състояло от следните секции:

- а/ проучване,
- б/ проследяване
- в/ издирване. и

От самата структура на отделението се вижда, че към дотогавашните основни задачи по проучване и проследяване е възложена задача и за издирване на лица, които са избягали от местата определени за изтърпяване на наказанията, укриващи се престъпници и пр.

През 1948-1949 г. отделението запазва същата структура независимо, че през 1949 г. става самостоятелно отделение "Е" към ДДС.

През 1950 г. отделение "Е", съгласно утвърдения щат от 15.II.1950 г. и заповед № 17 от същата дата, става Отдел XI-ДС – проучване и проследяване и има следната структура:

- отделение – проучване,
- отделение – проследяване,
- група – издирване.

Съществуващата секция "Е" при Градска служба ДС се числи към Отдел XI-ДС. Тази организация и структура на отдела продължава до началото на 1952 г.

През 1952 г., съгласно утвърден щат и заповед № 89 от 19.IV.1952 г., Отдел XI-ДС става Отдел VII-ДС – проучване и проследяване. Освен този отдел към Управление II-ДС е имало отдел V състоящ се от отделение проследяване на дипломати и пр.; отделение за обслужване на Външно министерство, БТА, Балкантурист и охранителна рота за охрана на капиталистическите легации.

През 1953 г. отдел V при Управление II-ДС преминава към Отдел VII-ДС и получава следната структура:

Отдел VII-ДС – проучване и проследяване
Проучване:

I отделение,
 II отделение,
 III отделение.

Проследяване на дипломати:

I отделение, - проследяване дипломати на капиталистически страни,

II отделение - проследяване дипломати на капиталистически страни,

III отделение - охранителна рота;

Проследяване в града:

I отделение - проследяване контрареволуционни елементи,

II отделение - проследяване контрареволуционни елементи,

III отделение - проследяване контрареволуционни елементи,

Техническо отделение,

Транзитна група.

Съгласно решение на Ръководството на министерството, съществуващото при Управление VI-ДС отделение за проучване и проследяване, се предава към Отдел VII-ДС.

През периода от 1954 г. до 1960 г. съществени промени в структурата на отдела не стават, освен увеличаване или намаляване на отделенията по проследяването или проучването в зависимост от изменящата се оперативна обстановка.

През 1960 г., съгласно заповед № К-1580 от 29.X.1960 г. Отдел VII-ДС престава да съществува като самостоятелно поделение. Неговите задачи се предават на Управление II-ДС и Управление III-ДС, като към Управление II-ДС са отделенията по проследяване на дипломати и едно отделение по проследяване в града; отделение гаражи; отделение радио и фототехника; охранителна рота; медицинска, касова и домакинска служби. Към Управление III-ДС преминават отделенията по проучването с картотеката и едно отделение по проследяване в града. Тази структура и задачите по външното наблюдение и проучването си остават същите и през 1961 г., а именно:

Управление II-ДС - Отдел VII - проследяване

I отделение,
 II отделение,
 III отделение,
 IV отделение,
 V отделение,
 Отделение охрана,
 Отделение техническо,
 Финансово-домакинска служба;

Управление III-ДС - Отдел VII - проучване и проследяване

I отделение - проучване,
 II отделение - проучване,
 III отделение - външно наблюдение.

През 1962 г. структурата се запазва същата с изключение на това, че към Управление II-ДС - отдел VII - се включват и отделенията, които са били към Управление III-ДС, тъй като последното през годината става отдел.

Съгласно заповед № I-62 от 7.I.1963 г. отдел VII от Управление II-ДС, става самостоятелен Отдел II-ДС - външно наблюдение и проучване има следната структура:

I отделение - за наблюдение на военните аташета на капиталистическите страни,
 II отделение - за наблюдение на дипломати от капиталистическите страни,
 III отделение - за наблюдение на временно пребиваващи чужденци от капиталистически страни,
 IV отделение - за наблюдение на обекти на разработка български граждани,
 V отделение - учебно, за обобщаване опыта, легендировка и мобилизационната работа,
 VI отделение - проучване,
 VII отделение - проучване,
 Отделение охрана на капиталистически легации,
 Отделение автотранспорт,

Отделение радиовръзки и фотография,
 Финансово-домакинска служба,
 Медицинска служба.

През 1964-1965 г. отдела почти запазва същата структура - стават несъществени промени в броя на отделенията, разпределението на задачите, които трябва да се решават от тях и др.

През 1966 г. съгласно утвърдения щат на отдела от 24.III.1966 г. има следната структура:

Отдел II-ДС - външно наблюдение и проучване

Отделения за наблюдение на дипломати от капиталистически страни

- I отделение,
- II отделение,
- III отделение за наблюдение чужденци, временно пребиваващи в страната,
- IV отделение за наблюдение обекти български граждани,
- V отделение за наблюдение на работещите в капиталистическите легации,
- VI отделение за анализ и учебна работа,
- VII отделение за работа с обществеността,
- VIII отделение за проучване,
- IX отделение за охрана на капиталистически легации,
- Група за наблюдение на военните аташета и установка на български граждани, посетили капиталистически легации,
- Отделение автотранспорт,
- Отделение радиовръзки и фотография,
- Отделение секретариат,
- Отделение медицинско
- Отделение техническо. И

Структурните промени, които са ставали през целия период са били в зависимост от изменящата се оперативна обстановка, от ръста на дейността на ДС против капиталистическите разузнавания и тяхната агентура. Задачите, които са разрешавани, са били почти неизменни - външно наблюдение и проучване на обектите на

ДС, които задачи са били поставени от оперативните подразделения, Ръководството на министерството и др. подразделения.

Във фонда са включени изключително документални материали по външно наблюдение. По проучването има отделни документи, тъй като последните, съгласно Инструкцията за проучването, след определен срок за пазене се унищожават.

За периода от 9.IX.1944 г. до 1954 г. има запазени отделни документи, доклади, заповеди по личния състав и др. По-добре и пълно са запазени архивните материали след 1954 г., които са научно-технически обработени, поставени при добри условия и годни за използване.

СЪСТАВИЛ: *И. Герелъ*
Н-К ОТДЕЛЕНИЕ III:
ПОЛКОВНИК-

Отпеч. в 3 ека.

№ 1 до № 3 - ДФ
Изп. Русчев
Нап. Вълкова
19.III.1969 г.
С о ф и я

ДЕКЛАСИФИЦИРАН	
07.03.2006 г.	
(ДАТА НА ОТКРИТИЕ ЗА ДЕКЛАСИФИЦИРАНЕ)	
21.5012/7.107.01133144	
(ПРОЦЕДУРА ЗА ДЕКЛАСИФИЦИРАНЕ)	
21.инст. II Савотар	
(ПОДПИС НА ПРАВЕТО) (ИМЕ НА РАБОТНИКА)	
(подпис)	

МВР - ОТДЕЛ IV БТИ-ДС	
Лх. №	2216
от	20.XI.1954 г.

ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА
НА Ф. № 7

ДДС - Отдел IV отделение "Е" /IV.1947-II.1949 г./

ДДС - Отделение "Е" /II.1949-II-1950 г./

МВР - Отдел XI ДС /II.1950-IV.1952 г./

МВР - Отдел VII ДС /IV.1952-X.1960 г./

МВР - Отдел II ДС /1963-VII.1965 г./

КДС - Отдел II /VII.1965-1968 г./

МВР - Отдел II ДС /1969-

Със заповед № 179 на Главна дирекция на Народната милиция от 8.V.1947 г. към създадения при ДДС сборен отдел IV се обособява отделение "Е" с две секции: проследяване на обекти на ДС и проучване на лица по задачи на оперативните отдели при ДДС. Със заповед № 97 С на ДДС от 14.II.1949 г. Отдел IV се разформирова и отделение "Е" прминава на пряко ръководство към Централно управление на ДДС. Отделението има 3 секции:

1 проследяване, в която работниците са разделени на 12 групи и работят по обекти на I и II отдел на ДДС.

2. издирване - работи по издирване на нелегални обекти, обявени в служебния бюлетин - бивши полицаи и техни съгрудници, осъдени задочно от Народния съд, избягали арестанти и затворници, укрили се лица от разработки и др. Установява вражески настроени лица с недостатъчни данни за самоличност по задачи на оперативните отдели.

3. проучване - проучва различни обекти по задачи на оперативните отдели.

През 1949 г. тази секция по щат е преквърлена към Столично управление на МВР. За по-оперативно изпълнение на задачите работниците от секцията разпределят града на райони, квартали и блокове и посредством информационен апарат събират нужните им сведения.

Със заповед № 17 от 15.II.1950 г. на ДДС се създава Отдел XI на базата на отделение "Е" и секция "Е" при Столично управление. Той работи по следните задачи:

- негласно проучване на обекти по задачи на оперативните отдели

- негласно проследяване на обекти на ДС

- издирване на укрили се бивши полицаи, лица със задочни присъди от Народния съд, укрили се разработвани обекти, избягали от ареста, ТВО и затвора, наказани престъпници и др.

Отделение I работи по проучване. Разузнавачите от отделението са разделени на 10 групи. Всяка група има определен район от столицата, в зависимост от гъстотата на населението. Района на всяка група е разделен на 9 блока. Всеки блок се завежда от отделен разузнавач, който вербува информатори и резиденти, грижи се за тяхното ръководство и възпитание, контролира работата им.

Разузнавачите от проследяването са разпределени на групи и работят в конспирирани квартири. Изпълняват задачи по проследяване на обекти на оперативните отдели. Към отделението има гардероб, който обслужва разузнавачите.

Разузнавачите от отделение III работят по издирване на обекти; ръководят разработки, вербуват агентура, извършват операции за арести, блокади на домове и местности и др.

Със заповед № 89 от 19.IV.1952 г. отдел XI получава № VII - външно наблюдение и проучване.

За да се подобри работата на службите за външно наблюдение и проучване и за да се премахне дублирането със заповед № С-278 от 2.XI.1953 г. отдел V на II Управление, който се занимава с външно наблюдение, преминава към VII отдел ДС.

По Предложение на Отдел VIII ДС, одобрено от министъра на 22.I.1955 г. се ликвидират групите за проследяване в градовете: Търново, Коларовград /Шумен/, Ст.Загора, Благоевград и Враца, поради липса на условия за работа и добра зашифровка. Остават групите за проследяване в градовете: Пловдив, Бургас, Сталин /Варна/, Русе, Плевен и Хасково, които се задължават да обслужват при отделни случаи съседните окръзи. Остават да работят групите за проучване в градовете: Търново, Коларовград, Враца, Ст.Загора и Благоевград, които продължават работата си в сградите на съответните управления, докато им се осигурят подходящи конспиративни квартири.

В изпълнение на решение на колегиума при МВР, протокол № 7 от 19.8.1960 г., със заповед К-1580/29.X.1960 г. Отдел VIII се реформи-

рова, като службите му се разпределят между II и III управление както следва:

1. Отделенията за проследяване на чужди граждани и едно отделение по проследяване в града; отделение "гаражи", отделение "радио и фото", охранителната рота, медицинската, касовата и домакинската служба преминават към Управление II-ДС като отдел VII. Отделенията "радио и фото" и "гаражи" поддържат и обслужват техническите средства на VII отделения при окръжните и градско управления на МВР и проследяването при Управление III-ДС.

2. Към управление III-ДС се прехвърлят отделенията по проучването с картотеката и едно отделение по проследяване в града. Проучването придадено към Управление III-ДС изпълнява задачи по проучване на поделенията на МВР. Проследяването поема задачи от всички оперативни поделения на ДС, без тези на II управление. При нужда службите по проследяването от II и III Управление взаимно се подпомагат с хора и технически средства. Със заповед № К-2161 от 27.X.1961 г. служителите по външно наблюдение от Управление III-ДС се преназначават към VIII отдел на II Управление.

Със заповед I-62/7.I.1963 г. Отдел *II на Управление II-ДС се обособява в самостоятелен Отдел II-ДС за външно наблюдение и проучване и продължава своята дейност до сега.

Работата по проучването се регламентира с редица ръководни документи. Заповед М-962/20.8.1951 г. е първата запазена заповед, с която се определя реда за извършване на проучвания за отделни лица и граждани. Със заповед № 1 от 2.I.1953 г. отново се определя реда за извършване на проучване. С тази заповед се обявява създаването на картотека на проучените лица. Със заповед № И-21 от 4.I.1955 г. се обявява Инструкцията по организиране и провеждане на негласно проучване в органите на ДС и мерки за подобряване дейността на проучването на VIII отдел ДС и неговите поделения и секции при окръжните управления, изменена и допълнена със заповед № И-367^а от 7.9.1955 г. Със заповед I-39 от 13.I.1957 г. се обявява нова инструкция по организацията и провеждане на негласно проучване от органите на ДС, отменена със заповед I-3796 от 16.II.1963 г. допълнена със заповед I-4990 от 1970 г.

Със заповед I-38 от 6.5.1957 г. е обявена инструкция по организиране и провеждане на негласно външно наблюдение /проследяване/

ог органите на държавна сигурност, отменена със заповед I-3798 от 16.11.1968 г.

Изучавайки съветския опит и проанализирайки собствения със заповед № I-4062/22.8.1968 г. се въвежда нова организация на работата по проследяването на капиталистически дипломати - считано от 1.1.1969 г. С въвеждането на новата организация на работа се прави цялостно разпределение на задачите между отделенията на отдела.

Отделение I - за работа в оперативния център и за анализ.

Отделение II и III - дават подвижни бригади за поемане на обектите при отклонението или от регулираните маршрути.

Отделение IV работи по военните аташета, когато пътуват из страната; обекти от дипломатическия корпус също пътуващи из страната, приложение на М-40 и други важни мероприятия по всички линии.

Отделение V и VI работят на **закрити** команди и наблюдателни постове за наблюдение на обектите по определени улици /състава е предимно от пенсионери/.

Отделение VII - установяване на посетители в капиталистическите представителства.

Отделение VIII - продължава работа по обекти - чужденци, временно пребиваващи в страната. Обслужва всички подразделения на ДС.

Отделение IX - продължава да работи по обекти - български граждани и валутчици - обслужва всички подразделения на ДС.

Отделение X - работи в обществените заведения и провежда М-16 и 17.

По тези основни направления отдела продължава своята работа. Документалните материали на фонда се приемат чрез деловодството съгласно изискванията на инструкцията с описи за приемане на материали от текущото деловодство в архив.

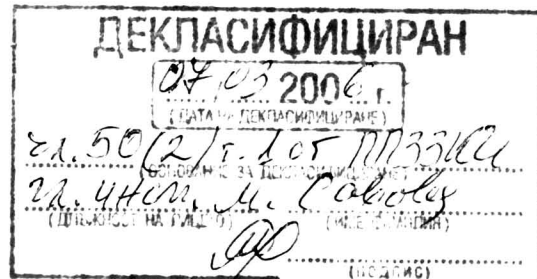
СЪСТАВИЛ:

Отпеч. в 2 екз.

към дело на фонда
Изп. Маркова
нап. Гатева
10.XII.1974 г.
С о ф и я

СЕКРЕТНО!

МИНИСТЕРСТВО НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ОТДЕЛ 02-ДС
Ред. № IV-1352
31 08 19 82 год
СОФИЯ

ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА НА Ф.№ 7
ЗА ПЕРИОДА 1966--80 г.
/продължение/

КДС - Отдел 02 - 1966-27.12.1968 г.

МВР - Отдел 02-ДС - 27.12.1968 г.....

В структурата и организацията на работа на Отдел 02-ДС през периода 1966-1980 г. се извършват съществени промени, предизвикани от динамичната оперативна обстановка за усъвършенствуване на ВН и проучването по установяване, предотвратяване и пресичане на подривната дейност на капиталистическите и други разузнавания и тяхната агентура.

Със заповед № I-2458/28.07.1966 г. към отделение 04 се обособява Група за проследяване на обекти, извършващи валутно-контрабандни престъпления.

През същата година се сформира Група за проследяване на военните аташета.

За осъществяване на оперативно-техническите мероприятия "М-15", "М-16", "М-17" и УКВ подслушване със заповед № I-2074/03.06.1967 г. към Отдел 02 се обособява ново отделение - Техническо.

Със заповед № I-6700/31.12.1969 г. за подобряване кадровата работа в поделението се създава Кадрова служба, а със заповед № I-1360/22.03.1971 г. се създава служба V-та.

През януари 1972 г. се създава Учебно отделение със задача подготовка на новоназначени служители и подготовка на целия оперативен състав.

Отделение 07 – за установяване посетителите на капиталистическите легации през 1975 г. се обединява с отделението за маскировка и легендировка на оперативния състав.

В структурата и организацията на работа на отдел 02 през 1977–1978 г. настъпват промени, съобразени с оперативната обстановка.

Със заповед № К-1182/18.04.1977 г. за сметка на 239 /двеста/ тридесет и девет/ офицерски длъжности от щата на отделения 02, 03, 04, 05, 06, 07 и 10 се създава "Направление – Д" /Дипломатическо направление/ в състав от 6 /шест/ отделения, а отделение 01 се преименува в отделение 07 за анализ, информация и оперативен център.

На базата на съветския опит през 1978 г. работата на ВН по "Направление –Д" се изгражда на линеен принцип. Отделение 01 работи по резидентурата на САЩ, Отделение 02 по резидентурата на Англия, Франция, ГФР, Италия и Китай, Отделение 03 по резидентурата на Турция, Гърция, Югославия и другите капиталистически страни.

Със заповед № К-156/16.01.1978 г. Отделение 06 за установяване посетителите на капиталистическите легации се разформирова, като служителите преминават към другите линейни отделения. На мястото на отделение 06 се създава ново отделение със задача да оборудва необходимите помещения за К/К, да се грижи за маскировката и легендировката на оперативния състав и др.

Работата в отделението за анализ, информация и оперативен център също се организира на линеен принцип, а

към отделение 10 се сформира Група за работа с обществеността.

Във връзка с настъпилите значителни промени в оперативната обстановка, свързани преди всичко с усъвършенствуване формите и методите на подривна дейност на противника и натрупания опит в работата на ВН и Проучването през 1975 г. е утвърдена нова "Инструкция за негласно проучване от органите на ДС", а през 1977 г. е утвърдена нова "Инструкция за негласно външно наблюдение от органите на ДС".

Архивните документи на Фонда се приемат ежегодно.

Отпеч. в 2 екз.

№ 1 - 2 - КД
Изп.: Стойков
Нап.: Гатева-606
09.08.1982 г.

С о щ и я

СЪСТАВИЛ:

/С.Стойков/